

ÖSTERGÖTLANDS
HEMBYGDSFÖRBUND

Östergötlands Hembygdsblad

Glad hembygdssommar!

Nr 2-2017

ÖSTERGÖTLANDS HEMBYGDSBLAD

Utkommer med fyra nummer per år och ges ut av Östergötlands Hembygdsförbund, till vilket 95 föreningar med över 19 000 medlemmar är anslutna.

Tidningen ges sedan 2016 ut digitalt och får distribueras fritt till alla medlemmar i förbundet. Tidningen finns även för fri nerladdning från förbundets hemsida www.hembygd.se/ostergotland.

Ansvarig utgivare

Denny Lawrot (förbundsordförande)
Sankta Marias Väg 252, 612 93 Finspång
Tel: 0122-201 88, mobil: 0708-12 06 00
E-post: denny.lawrot@centerpartiet.se

Utkommer

omkring 15/3, 15/6, 15/9, 15/12

Manusstopp

7/3, 7/6, 7/9, 7/12

Välkommen med textbidrag, foton och annonser.

Materialet skickas (e-postas helst) till kansliet. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera texter och bilder.

Annonspriser

1/1 sida 1200:-
1/2 sida 600:-
1/4 sida 400:-

Östergötlands Hembygdsförbunds Kansli

Vasavägen 3, 582 20 LINKÖPING

Tel: 076-103 11 39

ostergotland@hembygd.se

www.hembygd.se/ostergotland

Omslagsbild

Sommar i Östra Lägern, Ydre kommun.

Foto: Sören Westbom, Västra Ryds Hembygdsförening

INNEHÅLL:

Ordföranden har ordet	sid 3
Maria Norrfalk ny ordförande för Sveriges Hembygdsförbund	sid 4
Sya Hbf värdar för Hembygdsförbundets årsmöte	sid 4
Stenhuggaren August Theodor Carlsson från Sya	sid 5
På jakt efter ett kulturarv - halt som en blankål	sid 6
Föremålsjakten fortsätter inför Folkkonst-året 2018	sid 7
Kulturarvsdagen i Gusum	sid 8
Emil Thuresson - ny ung ordförande i Kisa-Västra Eneby Hembygdsförening	sid 8
Blandat & annonser	sid 9-11

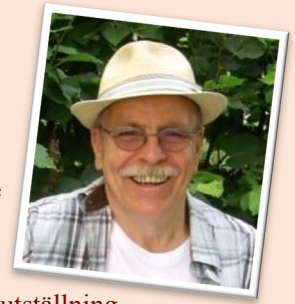

**Välkomna till
Hembygdsförbundets
Höstkonferens
Lördag 30 sept!**

**Inbjudan & program
kommer efter sommaren.
Håll även utkik på
vår hemsida för
uppdateringar!**

Ordföranden har ordet

Hej alla medlemmar! Sommarens spalt får delvis bli en rapport från Riksstämman i Uddevalla 26-28 maj.

Den bohuslänska staden visade sig från sin bästa sida när det gäller vädret. Fredagen inleddes med ett antal seminarier på länsmuseet. Det genomgående temat var *Hembygdens barn, unga och skola*. Det gemensamma seminariet hade inriktningen mot folkskolans 175-årsjubileum. Bl.a. presenterades den vandringsutställning som pågår om folkskolans utveckling. Säkert en sevärd utställning, som dock inte kommer att landa i Östergötland. Ur övriga valbara seminarier hade jag plockat ämnet "Nästa generations kulturarv" med medverkande av Vi unga, 4H samt Bohusläns museum. Frågan hur barn och unga ser på kulturarvet och vad de vill göra i hembygdsrörelsen, fick väl inte något självklart svar, men det gav en intressant diskussion.

Stämman på lördagen hölls på Bohusgårdens Hotell & Konferens. Ett perfekt ställe att hålla Riksstämma på. En väl utrustad konferenssal med sköna biografstolar är inte att förakta. Att dessutom få bo med vacker utsikt och äta god mat på samma ställe kändes lyxigt. 76 valda ombud och ett stort antal medföljande deltog i stämman. Ett extra viktigt beslut hade stämman att fatta. Det var en vision för hembygdsrörelsen som ska gälla fram till 2030. Det låter avlägset men det är bara 13 år dit. Visionen låter som följer:

En levande hembygd öppen för alla.

- Vi ska värna kulturarvet över tid
- Vi ska vara en välkomnande rörelse som möter människors kulturarvsintresse
- Vi ska verka i lands- och stadsbygd
- Vi ska spela en aktiv roll för en hållbar samhällsutveckling
- Vi ska erbjuda vår kompetens till andra samhällsaktörer

Vidare antogs en justerad verksamhetsplan för SHF och ett förslag till Verksamhetsinriktning 2018-2022. Jag tänker inte gå in på dessa dokument men de finns tillgängliga på SHF:s [hemsida](#). Ett viktigt beslut vill jag dock förmedla till er. Stämman antog ett förslag till ny medlemskapsform. Det handlar om att inrätta ett särskilt medlemskap för barn och ung. Ni kan ute i föreningarna erbjuda barn och unga upp till 25 år ett medlemskap utan avgift till Östergötlands Hembygdsförbund eller SHF. Det här tycker jag ni ska satsa på. Det måste finnas många unga som kan tänka sig gå till hembygdsgården om ni bara hittar en verksamhet som attraherar denna grupp. Dessutom kommer det att underlätta för rekrytering av betalande medlemmar. Låt oss se om vi kan hitta ett bra perspektiv för ett seminarium om detta på höstkonferensen.

Iövrigt pågår just nu ett stort antal besök ute hos er med anledning av Folkkonståret 2018. Vi och Östergötlands museum hittar mycket fint i föremålsväg, vill jag säga. Och ett tack till er vi besökt så här långt, ni har ställt upp på ett jättebra sätt. Jag påminner gärna er som vet att ni har rariteter och inte får besök av oss: Var inte blyga för att delta i projektet, vi behöver verkligen er medverkan! Ta en bild och skicka till Jesper på kansliet eller mig, så tar vi det vidare till museet för diskussion.

Med detta vill jag önska er en trevlig sommar, med många besök på era arrangemang!

Denny Lawrot

Maria Norrfalk ny ordförande för Sveriges Hembygdsförbund

Maria Norrfalk valdes till ny förbundsordförande när Sveriges Hembygdsförbund samlades för riksstämma i Uddevalla i 26-28 maj. Stämman enades också om den nya visionen "En levande hembygd öppen för alla" och antog en ny verksamhetsinriktning för de kommande fyra åren.

– Det är ett stort förtroende att få företräda hembygdsrörelsen i rollen som ordförande för Sveriges Hembygdsförbund. Hembygdsrörelsen spelar en viktig roll i vårt samhälle genom att skapa broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden och genom att stå för ett humanistiskt

och demokratiskt synsätt. Den nya visionen "En levande hembygd för alla" kommer att vara en ledstjärna för mitt uppdrag som ordförande, säger Maria Norrfalk som efterträder Birger Svanström, som därmed lämnar sin post efter många år.

Maria Norrfalk, f 1952 i Uppsala. Hon har en lång ämbetsmannakarriär bakom sig. Utbildade sig till civiljägmästare och blev landets första kvinnliga länsjägmästare när hon anställdes i Stockholm-Uppsala län 1990. Skoglig hedersdoktor 2011. Generaldirektör för Skogsstyrelsen 1994-2003 därefter generaldirektör för Sida. Under 2007-2015 landshövding i Dalarnas län och samtidigt även ordförande i Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbund. Ordförande för Skansen 2010-2011.

Övriga uppdrag har varit: Styrelseordförande för Fortifikationsverket, ledamot i Kungliga Skogs- och lantbruksakademien, samt styrelseledamot i Sveriges Lantbruksuniversitet, Svenskt Friluftsliv och Econova AB. Styrelseledamot i SHF sedan 2016.

Text: SHF & Denny Lawrot. Foto: Denny Lawrot.

Sya Hbf värdar för Hembygdsförbundets årsmöte

Denny Lawrot avtackar Birger Svanström för lång och trogen tjänst.

*Lördagen den 22 april hölls Östergötlands Hembygdsförbunds årsmöte. På Sya Hembygdsgård strax öster om Mjölby stod Sya Hembygdsförening för värdskapet - ett välbehövligt varmt sådant, för att mildra de kalla vårvin-
dar som kraftfullt drog fram mellan husen.*

För sista gången höll Sveriges Hembygdsförbunds ordförande Birger Svanström i klubban som mötesordförande i länet. Han avtackades av Denny Lawrot med blomma och present för sin mångåriga insats. Mötets raska förhandlingar och styrelseval gav även församlingen på över 50 personer chansen att gå en extra runda bland föreningens digra samlingar och museer, bl.a. ett telemuseum, stenhuggeri, handelsbod och en fungerande smedja.

Efter den utsökta lunchen, paradrätten grön ärtsoppa med pepparrotsgräddor, var det dags för det som kanske var dagens höjdpunkt: den gamla journalfilmen *Sya - en film om verkligheten bakom ett namn*. En film från 1945 om Spångsholms bruk vid Svartån, som försvann och troddes vara förlorad i årtionden. Som genom ett under återfanns denna kulturskatt bara härom året.

Föreningen företog till och med en resa till Svenska Filminstitutet i Stockholm där man fick hjälp att med kulturpengar färdigställa filmen. En unik liten film som trollband årsmötets publik om hur brukets tillverkning av järnspik, gem, kättingar, ståltråd, nät mm. fick orten att blomstra under 1940-talet.

Smedjan i Sya hembygdsgård består delvis av utrustning från det gamla Spångsholms bruk. Jan-Erik Unell demonstrerar.

Text & foto: Jesper Ström

Stenhuggaren August Theodor Carlsson från Sya *Nedtecknat av Ella Carlsson, maj år 2000.*

Han föddes tillsammans med en tvillingbror 1879 i en liten stuga vid 'Skrukeby-gatan' i Mjölby. Stugan heter Kärr, ett rum och kök. Köket med jordgolv och taket på stugan var torv. I detta enda rum föddes de flesta av de åtta barnen. Dessutom fanns en ogift bror till hustrun inneboende.

Föräldrarna var stenarbetare Karl Samuelsson och Kristina, född Finndal. Denne Finndal köpte sedan ett av husen som ligger uppe på berget vid H.V.C. Karl Samuelsson försörjde sin stora familj med att sätta brotrummor, stensocklar och högg också en del av de häradsstenar som restes och som nu är skyddade och ej får tagas ner.

Av de åtta barnen for fyra till Amerika. En son dog vid 11 års ålder. Av de som blev kvar var Oscar, Herman och Theodor. Herman startade en rörelse med tillverkning av tröskverk i Vretstorp i Nerike. Oscar och Theodor gick i faderns fotspår och blev stenarbetare. Lärde sig stenhuggeriyrket hos Nelssons stenhuggeri i Linköping. Vann så på en lottsedel 1000 kronor och beslöt att starta ett stenhuggeri i Mjölby omkring 1901.

Oscar, den äldre brodern, var då gift (med dottern till Mjölbys barnmorska, fru Malm) och ägde ett hus på Sörgårdsgatan. Där bosatte sig också Theodor när han gifte sig med Ada Svensson 1908.

Material inköptes då omkring 1901 och stenhuggeriet startades på det som kallades "bets-vallen". Det är platsen där ICA-hallen är byggd. Det drevs några år men så dog Oscar

i den tidens gissel, TBC. Sjukdomen tog också hustrun och en liten son. Endast en liten pojke blev kvar.

Theodor tröttnade då och rörelsen upphörde. Själv blev han cementarbetare men tillverkade gravvårdar på kvällar och nätter. Då hade han köpt Sandkullatorp på Kungshöga i Mjölby. 1923 köpte han så Björklund i Sya. Fortsatte som cementarbetare och även sonen Nils som då var 15 -16 år.

Ett återskapat stenhuggeri finns att beskåda på Sya Hembygdsgård.
Foto: Sya Hembygdsförening

Så småningom återupptogs stenhuggeriyrket här. Först med handverktyg men så småningom köptes maskiner och byggdes verkstad. Förut hade verksamheten försiggått under bar himmel. Många gravstenar, ramar, grindstolpar blev till vid Sya Stenhuggeri under dessa år. Bland annat några nya stolpar över vallgraven utanför slottet i Vadstena.

Ar 1952 slutade Theodor Carlsson sina dagar i lunginflammation. Sonen Nils fortsatte till 1965 men fick lov att sluta på grund av sjukdom. Han gick bort 1967 i en hjärnblödning men hans lungor var angripna av stendamm. En stenhuggeriepok i Sya var över.

Ska det spelas musik på hembygdsgården i sommar?

Vad härligt i så fall! Tänk då på att Sveriges Hembygdsförbund har tecknat avtal med STIM (Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå). Avtalet innebär att SHF betalar upphovsrättsersättningen till STIM när hembygdsföreningar framför musik i samband med firande av nationella högtidsdagar. Hembygdsföreningar kan fritt använda musik på Valborg, Nationaldagen, Midsommar samt på Julmarknader utan att redovisa detta till STIM. Avtalet har gällt från och med år 2014. Läs mer om hur STIM fungerar på www.stim.se

Foto: Bengt Björner

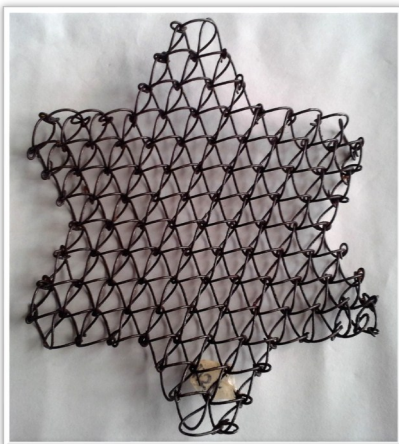
På jakt efter ett kulturarv - halt som en blankål

Gammal luffarslöjdsklenod i Anette Nilssons - själv aktiv trådslöjdare - ägo.

Samtidigt som en sökning på internet ger 75 000 träffar på ordet luffarslöjd och 232 000 på trådslöjd så ger en sökning på samma ord i museernas datasystem för det mesta ingen träff alls!

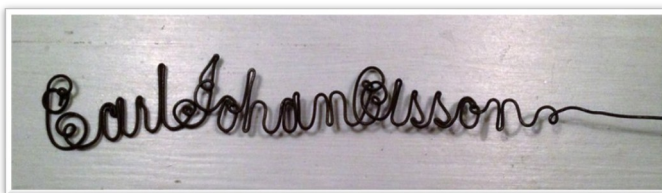
Svenska akademiens ordlista har aldrig innehållit orden luffarslöjd eller trådslöjd, Svenska akademiens enorma ordbok inte heller. Nationalencyklopedin har inget att säga om företeelsen och inte ens den gamla Ugglan – Nordisk familjebok – ger några upplysningar om luffarslöjd, trådslöjd eller trådkonst. Tillhör det ens kulturarvet eller är det bara ”nå’t som luffarna gjorde” och ”vanligt folk” fortfarande gör?

Traditionell luffarstjärna gjord av luffaren Erik "Öland" Andersson.

Jag ägnade sex höstveckor, på uppdrag av Östergötlands museum, åt en jakt på östgötsk trådslöjd och nu aktiva trådslöjdare i länet. Inventeringen har gjorts för att användas som underlag för planeringen av Folkkonståret 2018. Jakten har å ena sidan gett god fångst – över 320 luffarslöjdsföremål, sex aktiva trådslöjdare och tre entusiastiska samlare – och å andra sidan har det varit som att försöka få grepp om en ål. Vad ÄR luffarslöjd? Är det något annat än trådslöjd och skiljer sig det från trådkonst och smykestillverkning i silvertråd?

Medan varenda broderisöm och alla möjliga vävtekniker har studerats, beskrivits, dokumenterats, värderats och bevarats för eftervärlden så har motsvarande intresse för trådslöjden eller luffarslöjden varit begränsat. Trådslöjdsföremålen har ofta slängts när sterbhusen har röjts med motivering ”äsch, det där är ju bara nå’t som luffarna gjorde ...” och det har mera sällan lämnats som gåva till museerna eftersom det kanske inte uppfattats som ”värt att bevara”.

Namnet i snirklig tråd som tack för en övernattnings vid glasbruksgn, fick Carl Johan Olsson i Rejmyre.

Trots det har trådslöjden överlevt och t o m fått något av en pånyttfödelse på julmarknader, i studieförbundens utbud av hantverksskurser och shabby chic-trendens avskavda bondköksromantik. I Östergötland var det en person – Sven Axner i Vreta Kloster – som mer än någon annan bidrog till att trådslöjden redan i slutet av 90-talet tog sig in i Hemsöjdens sortiment och att det idag finns mer än en handfull skickliga trådslöjdare i länet. Och flera av dem nöjer sig inte med att bara bevara det gamla hantverket; de tar det ett steg till och gör något helt nytt av metalltrådarna!

Text & foto: Wiwi Samuelsson, Linköpings universitet

Modern form i gammal teknik, av Caroline Blixt.

Föremålsjakten fortsätter inför Folkkonståret 2018

Östergötlands museums konstinventerare finkammar Fornhemmet i Wist. Fr. vänster: Tova Sylvan, Stefan Hammenbeck, Anja Praesto och Emma Friberg. Till höger överser Håkan Gustafsson från Wist Hembygdsförening besöket.

Inför den stora utställningen och samarbetsprojektet "Folkkonst 2018" är arbetsgruppen med inventerare från Östergötlands museum på full skattjakt i länets hembygdsföreningars gömmor.

Under våren 2017 täcks föreningarna i Mjölby, Vånga, Kisa, Åtvidaberg, Gryt och Ödeshög. Den 22 maj gick turen till det idylliska Fornhemmet i Bjärka-Säby, beläget mellan Sturefors och Brokind, söder om Linköping.

Konstintendent Stefan Hammenbeck leder projektet sedan i fjol och hade för dagen full förstärkning av museets personal Tova Sylvan, Anja Praesto och Emma Friberg, samt hembygdsförbundets ordförande Denny Lawrot.

Wist Hembygdsförening välkomnade gruppen och guidade bland alla sina 14 byggnader och hus. Kameror, förstoringsglas och katalogpärmar åkte raskt fram när fornhemmets huvudbyggnader i Sandgården var först i kön att få sin grundliga inventering. Ett par timmar senare hade flertalet fynd gjorts och gruppen intog en väl-förtjänt medhavd lunch vid Fornhemmets picknickbord.

Folkkonst är alltså INTE konst av erkända konstnärer, utan sådan utförd av "vanligt folk" - gärna på bruksföremål. Ett tränat öga missar inte att armstödens ändar på en s.k. enmanssoffa i Sandgårdens mangårdsbyggnad pryds av små snidade reliefer i form av lejonhuvuden. Eller att ett kryssmönster på en träask och ett snidat ansikte på en promenadkäpp i undantagsstugan är sann folkkonst!

Text & foto: Jesper Ström

Museipedagog Emma Friberg gläds åt ett konstfynd i form av ett snidat ansikte på en gammal promenadkäpps handtag.

Utmaning till hembygdsföreningar i Östergötland!

Under rubriken "Redo för folkkonst?" vill Kulturarv Östergötland locka hembygdsföreningarna att delta i Folkkonståret 2018 med att presentera ett utvalt föremål från sina samlingar på portalen www.k-arv.se. Ta chansen - alla kan vara med! Hör av er till:

Anja Praesto, e-post:
Anja.Praesto@ostergotlandsmuseum.se

Under Kulturarvsdagen i Gusum den 10 maj ...

tilldelades Carl-David Söderback, Rejmyre Hembygdsförening, utmärkelsen Östergötlands Arkivförbunds Kulturarvpris för 2017. Priset har delats ut sedan 1991 till personer som på ideell grund arbetar för det Östgötska kulturarvet.

Carl-David uppmärksammas för sina omfattande insatser när det gäller Reijmyre Glasbruk och inte minst dess arkiv. Priset delades ut av förbundets ordförande Peter Kristensson.

Bland många övriga inslag på Östergötlands museums välbesökta Kulturarvsdagen fanns ”Industrins resa – det östgötska industriarvet som reseanledning”, information om QR-vandringar i Skänninge samt en guidning i konstnären Milada Vobru-das Glashytta.

Text & foto: Denny Lawrot

Emil Thuresson - ny ung ordförande i Kisa-Västra Eneby Hembygdsförening

Han är bara 30 år, men redan vald på årsmötet 19 mars till ordförande i vår hembygdsförening med acklamation.

Emil bor och arbetar i kommunen och har för avsikt att fortsätta med det. Han är mycket engagerad i bygdens historia och har skrivit en avhandling om järnvägens roll för Kisas utveckling till vad det är idag.

Han har också mycket synpunkter på utformningen av nya hus för att de ska passa in i det äldre samhället, och det är något hembygdsföreningen också vill arbeta med.

*Text & foto: Pär-Magnus Jonsson,
Kisa-Västra Eneby Hbf*

Deltag i Riksantikvarieämbetets Kulturarvsdag 8-10 sept!

Varje år andra helgen i september arrangeras evenemanget Kulturarvsdagen. Då äger 100-tals aktiviteter rum över hela Sverige där såväl kulturmiljöer som kulturhistoriskt intressanta byggnader och anläggningar står i fokus. Alla är välkomna att delta under dessa dagar, både som arrangör eller besökare!

Såväl ett museum, en ideell förening, en myndighet, ett företag eller en privatperson kan delta som arrangör under Kulturarvsdagen genom att bjuda in allmänheten till en eller flera av dessa dagar. Samarbeta gärna med andra i närområdet för att visa upp ert lokala natur- och kulturarv på Kulturarvsdagen!

**Välkommen med er anmälan! Läs mer på:
www.raa.se/kulturarvsdagen**

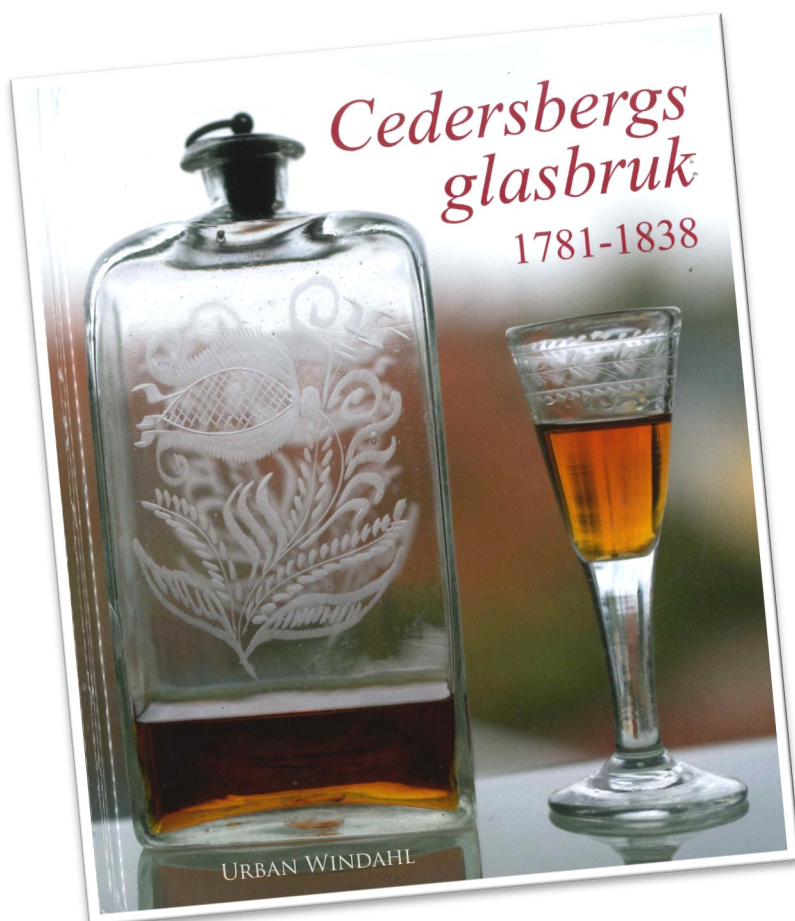
Föreningsmaterial efterlyses!

Ta chansen att synas, alla medlemsföreningar! Hembygdsbladet söker ständigt material! Ska ni ha någon speciell aktivitet i sommar? Bedriver ni någon unik verksamhet? Har ni en bygdeskröna utöver det vanliga? En ortstradition, sed eller firande som ni vill dela med er av? Fängslade livsöden, byggnadshistorier eller udda bruksföremål? En hembygdsbok som förtjänar uppmärksamhet? Eller bara ett vackert foto som speglar aktivitet, föreningsanda eller årstidsstämning?

Välkommen att skicka in både texter och bilder till redaktionen/kansliet! Skriv, fota och e-posta till: ostergotland@hembygd.se

Vi förbehåller oss rätten att redigera både texter och bilder. Vi efterlyser alltid lite extra er föreningar som kanske inte syns så ofta!

Kansliet Östergötlands Hembygdsförbund
ostergotland@hembygd.se
Vasavägen 3, 582 20 LINKÖPING

Östergötlands Hembygdsförbund är stolta över att ha kunnat nominera följande bidrag till Sveriges Hembygdsförbunds utmärkelse Årets Hembygdsbok 2016:

”Cedersbergs glasbruk 1781-1838”, utgiven av Wist Hembygdsförening och författaren Urban Windahl.

I år har elva regionala hembygdsförbund nominerat en bok till detta pris för böcker utgivna under 2016.

Vi håller alla tummar för att boken klarar konkurrensen och får ta emot priset vid den årliga Bokmässan i Göteborg 30 september!

Utmärkelsen har delats ut av en jury hos Sveriges Hembygdsförbund sedan 2011 och består av ett diplom och 10 000 kr i prissumma.

Läs mer om priset HÄR:

Skydda kulturarvet i sommar!

Vilka är riskerna i sommartid? Hembygdsförsäkringens försäkringskansli tipsar.

1. Ideellt eller betalt arbete?

Arbetar ni ideellt eller med lön - det är en viktig skillnad! Ideella krafter är olycksfallsförsäkrade under samt till och från ideella uppdrag. Ges ersättning måste en tilläggsförsäkring för anställda tecknas. Denna kan tecknas för anställda som arbetar max 16 h per vecka. För anställda som arbetar 17 h eller mer per vecka är föreningen skyldig att ha en mer omfattande försäkring än den Hembygdsförsäkringen kan erbjuda.

2. Tut! Tut!

Vid olyckor i samband med trafikförsäkringspliktiga fordon, såsom traktorer och personbilar, träder trafikförsäkringen in. Ska barnen åka höbalsvagn, ta reda på vilka säkerhetskrav som ställs från polisens håll. Trafikförsäkringsplikten gäller också alla åkgräsklippare som har en anordning bak där man kan koppla till en släpkärra samt åkgräsklippare som väger mer än 2 000 kg. Egendom som står löst på tomt och inte är inlåst i en byggnad omfattas inte av inbrottsförsäkringen. Båtar och robotgräsklippare kan dock tilläggförsäkras.

3. Dags för städ- och fixardag?

En ideell förening har samma ansvar för arbetsmiljön som en "vanlig" arbetsgivare gentemot eventuella anställda. Iakttäta största försiktighet vid takarbeten och andra riskfyllda sysslor. För arbete med rój- eller motorsåg bör körkort innehas och heta arbeten enbart utföras av dem med intyg för detta. Tänk också på risken för självantändning vid och efter målning med exempelvis linolja.

4. Små grodorna, små grodorna

Är det ni själva, idrottsföreningen eller en privatperson som anordnar det årliga midsommarfirandet? Det är viktigt att ha klart för er vem som ansvarar för vad om någonting skulle ske. Klargör eventuella risker och förebygg efter bästa förmåga. Vid föreningens egna arrangemang gäller olycksfallsförsäkringen också för besökare.

5. I nöd och lust

Sommar är tid för bröllop och annan fest. Skriv alltid avtal även vid korttidsuthyrning, ta telefon- och personnummer och fråga efter referenser. Kom ihåg att komplettera avtalet med specifika ordningsregler samt säkerhetsinformation. Kontakta försäkringskansliet för mallar att utgå ifrån.

6. Extremvärme på ingång

Visst vore det härligt med en varm sommar? Årligen inträffar dock i genomsnitt 3 000-4 000 bränder i skog och mark. Var aktsamma vid grillning och eldning och var uppmärksamma på eventuella lokala eldningsförbud. Ha aldrig mer än 25 meter till närmsta släckredskap!

7. Hur ser ert inbrottsskydd ut?

Förutom själva låsanordningen är det centralt att beslag och karmar runt dörrar och fönster är av tillräcklig kvalitet för att åtminstone försvåra för tjuven att ta sig in. Det är en avvägning att försöka behålla vackra byggnader så intakta

som möjligt och att hålla tjuven ute. Vid ett inbrott är själva föremålen ofta för evigt på avvägar och från försäkringsbolaget ges enbart en ekonomisk ersättning. Dörrblad, karm, beslag och lås bör uppfylla säkerhetskraven i skyddsklass 1.

8. Sisten i är en ...

Ansvarar ni för en bad- eller lekplats är det viktigt med regelbunden tillsyn över denna. Är bryggan i fullgott skick? Håll uppsikt över om någon orsakat fara, såsom glassplitter eller pålar i vattnet. För gärna loggbok över tillsynstillfällena.

9. Anlagd brand

Anlagd brand är en av de vanligaste brandorsakerna och risken ökar markant om det finns brännbart material utanför byggnaden. Städa upp på gården, sätt lås på containrar och sopkärl och placera dem minst sex meter från ytterväggen.

Vattenfelsbrytaren Vatette

Vi rekommenderar vattenfelsbrytaren Vatette som skyddar effektivt mot vattenskador och därtill kräver mycket lite handhavande. Ni beställer den genom er lokala VVS-are och anmäler efter installation till försäkringskansliet att ni önskar investeringsbidrag samt säkerhetsrabatt.

50 % tillbaka

För att vända utvecklingen kring vattenskador har Sveriges Hembygdsförbunds försäkringsråd beslutat att höja investeringsbidraget för vattenfelsbrytare till 50% tom 30 juni 2018. Om ni installerar vattenfelsbrytare får ni alltså hela 50% av investeringen tillbaka, dock maximalt 5 000 kr.

Ny handbok om systematiskt brandskydd

Systematiskt brandskyddsarbete handlar om att rädda liv, skydda oersättliga byggnader och föremål, undvika förödande merkostnader och följa lagen. Men hur få ihop det med allt annat på föreningens att göra lista? Ta hjälp av vår kostnadsfria handbok, särskilt framtagna för föreningar. Kontakta försäkringskansliet!

Rätt försäkringsskydd

Att ansvara för försäkringsskyddet ligger inte bara på den som betalar årsfakturan. Ansvaret är hela styrelsens, som årligen bör se över så att ni inte försäkrar varken mer eller mindre än vad ni har behov av.

Hembygdsförsäkringen

hembygdsforsakringen@hembygd.se
Tel: 0200-22 00 55

Håll dig uppdaterad om skaderisker, skadeförebyggande arbete och säkerhetsrabatter på:
facebook.com/hembygdsforsakringen.

HEMBYGDSFÖRSÄKRINGEN

Östra Långgatan 30a
432 41 VARBERG
Tel. 0200-22 00 55
hembygdsforsakringen@hembygd.se
www.hembygd.se

digitalkultur.se
gårdagens kultur i framtiden

E-post: info@digitalkultur.se

Telefon: 0278-752145

Webb: www.digitalkultur.se

TOR, databas för Foto och Föremål

För er som vill rädda kulturarvet, dokumentera och registrera. Fullt utbyggd kommer databasen att kunna hantera alla former av media.

Alla har råd

Databasen finns i flera olika versioner varav en kostnadsfri. Det har aldrig varit så lätt att skaffa en egen databas.

Enkel att använda

Byggt för att vara så enkel att vem som helst kan sköta den. En dator med internetanslutning är allt som behövs. Inga krångliga installationer eller uppdateringar.

Unik zoom

Zoom-funktionen gör att alla detaljer som tidigare varit gömda bakom en liten bild blir fullt synbara. Vad står det på den lilla skylten på stadsbilden? Känner du igen kvinnan på det stora gruppfotot?

Gör som många andra över hela Sverige

Våra kunder finns från Åre i norr till Mörbylånga i söder. Vi välkomnar hela tiden nya bildägare och är troligen den snabbast växande kulturdatabasen i Sverige.

Vi ger ut böcker!

En axaröv ur vår tidigare utgivning:

Brevens Bruks hembygdsförening: Brevens Bruk, bruksliv i järnets tecken
Knutby-Faringe-Bladåker hembygdsförening: Bygden som steg ur havet
Fanthyttans bygdsförening: Fanthytan
Borensbergs hembygdsförening: Från Husbyfjäll till Borensberg
Lima, Rörbäcksnäs och Transtrands hembygdsföreningar: Gränsland
Hafsta byalag: Hafsta genom tiderna
Föreningen Hårdalavarn: Hårdalavarn
Idre hembygdsförening: Idre bygdebok del 1, 2 och 3
Kvistholmsgruppen: Kvistholmskrönika
Ragnarö byalag: Livet i ragnarö
Norra Vi hembygdsförening: Norra Vi
Norra Vi hembygdsförening: Ydrebo
Torpa hembygdsförening: Om Torpa kyrka
Torpa hembygdsförening: Skrävör och visor
Reftelse hembygdsförening: Reftelsebygd
Röks hembygdsförening: Röksminnen
Rök-Svanshals byalag: Svanshalsminnen
Stoby historieförbund: Stoby by
Särna förminnesförening: Särnål

Vi erbjuder Dig eller Din förening:

- hjälp med allt från manus till färdig bok
- upplagor från 50 ex och uppåt
- intressanta priser
- formgivning
- tryckning
- handledning

Kontakta oss så får vi diskutera just din situation!

Upplands-Bro Kulturhistoriska förening: Upplands-Bro från då till nu
Birgitta Olsson: Bondeuppror i Skåne
Johan Birath: Brännvin, vatten och bröd. Del 1 och 2
Johan Birath: Ekeby sockenstämmor 1787-1818
Johan Birath: Mordet i Hycklinge
Johan Birath: Mordet i Ljungstorp
Johan Birath: Mordet i Mjölby
Johan Birath: Mordet vid Stjärnesand
Johan Birath: Spöken i Östergötland
Berit och Larsen Fjellman: Dalsland och gränsbygd. Del 1 och 2

Erik Jonsson: De första Ormsjöutvandringarna. Del 1 och 2
Bror Steen: En Parvells minnen från Häggstad Norrgård
Osten Andersson: Fjärdingsman i skärgården
Osten Andersson: Önskar
Rune Andersson: Folket på Rygge by
Tony Hagström: Från bondby till municipalsamhälle (Kisa)
Bengt-Årne Bengtsson: Från Östra stambanan till Ostlänken/Götalandsbanan
Anders Ejdevik och Anders Dahlin: Grövelsjöfjällen, gränslösa fjäll
Sten-Olof Ragnar: Gårdar och stugor i Åsbo
Lennart Nilsson: Gårdarna utmed Lagans strand

Sven Thurin: Historien om Myggsjön
Verner Lindblom och Bengt Räsärd: Lexikon, Västergötlands tidiga historia
Bo Werkström: Lunds Timmer AB
Per-Anders Lundh: Mellan Lijeholmen och Somvik
Mona Söderbäck: Mitt Ödesberg
Bo Jansson: Mjölby industrihistoria
Gudrun F. Brännberg: Målaire i Medelpad
Kajsa Karlsson: Människor, mark och skiften i Knipered under 250 år
Anita Kindstrand: Ördstäv och talesätt i Unnarbybygden
Rosa Lindeberg och Majken Sörman-Olsson: Rosas bok
Torbjörn Ljungqvist: Rölfors
Eva Fagerberg: Sankta Ingrid av Skänninge
Alice Andersson: Skiepsås kyrkogård
Catherine Lagercrantz: Tammis på Österbybruk
Eje Fasth: Tranås hommusikkår 110 år
Göran Källgård: Vargjakt, emigranter och en drucknad griskultning
Mikael Edberg: Ytterbyns gårdar och torp

och många fler...

Atremi

Axstad Södergård,
0142-171 00

595 94 Mjölby
info@atremi.se

www.atremi.se

Östergötlands museum och Östergötlands Hembygdsförbund utför folkkonstinventering på Fornhemmet i Wist, Linköpings kommun. Foto: Jesper Ström.

Hembygdsbladet önskar en härlig sommar!

